

Sörmans
STUREPLAN - STOCKHOLM
för bättre
DAM- & HERR-
EKIPERING

Vad har hänt?

DEN NORRLANDSKA HOVRATTEN har beslutats av Riksdagen. Slutstriden stod mellan Luté och Umed som färläggningsord, varvid Norrbottens och Västerbottens representanter kämpade som lejon. Umed segrade.

ARBETSLOSA JORDBRUKSARBETARE, stutare, trädgårdslärlingar, betfolk m. fl. får inte längre A-K-hjälpen — en följd av den mycket omtalade bristen på arbetskraft vid jordbruket. Avstängningen skall gälla tillvidare. Redan utplacerade arbetare skickas hem från reservarbeten och arbetsläger.

RADION BLIR IKKE FÖRSTÄLLIG GAD denna gång. Kamrarna stannade efter en långvarig debatt om kung. majts förslag i olika beslut och gemensam votering anses utsluten.

BÄRON ÖVER LILLA BALT, Danmarks största bro, som beslutades för 11 år sedan, har invigts av danske kongen. Nästa önskemål på brobyggnadsprogrammet är en bro över Stora Bält för 150 miljoner kronor, kanske en bro över Öresund och broar till alla Danmarks ö-delar.

UTRIKESMINISTER LAVAL HAR GENOMFÖRT sin resa till Warszawa och Moskva för underhandlingar om kollektiv-pakter. Marskalk Piłsudski, Polens diktator, kom på grund av sjukdom inte till emot. Stämningen var reserverad, då Polen på grund av sitt läge icke gillar långtgående biståndsoverenskomelser mellan Frankrike och Sovjet. Men en allmän nonaggressionspakt kan Polen gå med på. Efter utbyte av vänskapsbetygelser fortsatte Laval till Moskva, där han blev hjärtligt mött.

SAMMA DAG SOM LAVAL LÄMNAT Warszawa övade Piłsudski. Han började sin politiska bana som rebell mot Ryssland, var i fem år deporterad i Sibirien, återvände och var med om att grunda socialdemokratiska partiet i Polen 1892. Under världskriget kämpade han i österrikisk-ungerska armén men vägrade svära trohetsed till kejsarna och fick fängelse i Tyskland. 1918—1922 var han riksförstämmande, 1926 tillvaldes han sig genom sin berömda statskupp diktatorsmakt, som han sedan målmåttvetet befast utan att ens vilja vara president eller statsminister. Sista stenen i hans diktatoriska verk lades med det nyanförda korporationsystemet.

Marskalk Josef Piłsudski.

En stark kvinnoopinion bakom kravet på

Omedelbart förbättrad moderskapsvård.

Opinionen bland kvinnorna för en omedelbart förbättrad moderskaps-hjälp har under de senaste veckorna kommit till uttryck på olika sätt. Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund — landets näst största kvinnoorganisation omslutas omkring 13,000 medlemmar — har i en hänvändelse till Socialdepartementet genom sin centralstyrelses arbetsutskott helt och fullt instämt i den av Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund och Svenska Kvinnors Västerförbund gjorda hemställan om att i regeringens redan i detta års budget måtte upptaga ett tillräckligt stort anslag att ställas till en mödrhjälpskommissions förslaget.

I Göteborg har ett stort opinionsmöte varit anordnat till förmån för samma hemställan samt för den av fru Olivia Nordgren m. fl. kvinnliga riksdagsledamöter väckta motionen om skyndsamt utredning angående förbättring av det statliga moderskapsunderstödet. Som inbjudare till mötet stodo Göteborgs Socialdemokratiska Kvinnodistrikt, Föreningen Frisinnade Kvinnor i Göteborg, ansluten till Svenska Kvinnors Västerförbund, Fredrika Bremerförbundets Göteborgskrets samt Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb. Moderskaps hjälpens nuvarande läge belystes i anföranden av syster Märta Elgh och jur. kand. Ingeborg Wennerberg, varefter en diskussion vidtog med yttrande bl. a. av sekreteraren i Barmorskskillekapet fröken Hilma Hermansson samt fru Therese Svensson.

Talarna påvisade med praktiska exempel den nuvarande moderskaps hjälpens otillräcklighet.

— Om en kvinna t. ex. här i Göteborg vill komma i åtnjutande av den statliga moderskaps hjälpen, sade fröken Elgh, har hon att göra en ansökan. Den annaligen kostar 2 kronor. Antag sedan, att hon vårdats sju dagar på barnbördshuset, vilket är en mycket kort tid, och betalar kr. 2:75 om dagen. När hon så kommer hem är det kr. 8:75 över av moderskaps hjälpen åt henne och barnet. Men här hon vårdats hemma av barmorska, går hela beloppet till denna, ty barmorska betalas är 30 kronor. Härtill kommer den förut nämnda anmälningsavgiften — som barmorskan ibland får be-

tala. Under dessa omständigheter är det inte så underligt om mängden mor känner sig en smula bitter över att inte få något med av den moderskaps hjälpen, egentligen avsett att komma henne till del.

Det har också befunnits, att inte alla barnaföderskor varit så villiga att anmäla sig för att få bidrag. Kanske beror detta i viss mån på att anmälingarna ofta nog måste ske till manlig kassör eller någon annan manlig förtroende- eller tjänsteman. Anmälningsavgiften är impopulär både bland barnaföderskorna och barmorskorna. Centralsjukvårdens omkostnader för handhavandet av mödrar hjälpen borde bestridas på annat sätt än att 2 kronor fränrägas understödet.

En allvarig nackdel framdrogs slutligen: att om en kvinna får det statliga moderskapsbidraget och hennes man samtidigt har understöd, så avdrages det på mannens understöd. Detta är ju en ren parodi.

Fröken Hermansson betonade att Sveriges barmorskor är på allt sätt beredda att främja de initiativ till förbättrad mödrhjälps som framföres i riksdagen. Landets 3,000 barmorskor äro villiga ja, fördrå att få deltaga i att snarast möjligt bringa landets mödrar en effektiv hjälp.

Mötet underströk i en enhälligt antagen resolution behovet av en effektiv mödrhjälps samt uttalade sig både för de kvinnliga motionärernas yrkande om en skyndsamt utredning angående förbättring av det statliga moderskapsunderstödet, samt för att medel om möjligt redan nu ställas till förfogande för en provisorisk förbättring av moderskaps hjälpen, i avvaktan på en kommande utrednings resultat.

Gälandjane nog har Andra Lagskottet tillstyrkt fru Nordgrens motion om skyndsamt utredning, dels angående förbättrad moderskapsvård åt icke försäkrade barnaföderskor, dels om att moderskapsunderstödet beräknas barnaföderskor skola beredas kostnadsfri såväl förlösningssjuka som för- och eftervård. Utskottet finner de här berörda frågorna vara av sådan betydelse att de utan dröjsmål bör lösas och här därför funnit det nödvändigt att de behandlas för sig utan (Forts. å sid. 4.)

ZIONS VISES PROTOKOLL är förfälsknings från början till slut, förklarar domstolen i Bern i den nu avslutade, beryktade och långvariga processen. Protokollen, vilka använts som anklagelse mot judarna för omstörtningssplaner mot hela den bestående världen har försökt många grymma förföljelser i olika länder. I det nazistiska Tyskland ha de på sistone även kommit till heders i skolundervisningen.

DEN SENASTE GASSKYDDSUPPFINNINGEN — fransk — är en gaslösning för spädbarn. Försedd med pumpanordning och glasruta — för kontrollens skull. Ett lindebrant kan inte själv

Riksmandat och tilläggsmandat.

Den gamla frågan om en jämnare mandatt fördelning i riksdagen har varit uppe till behandling igen. I motionerna nr 223 i första kammaren av herr Elof Andersson m. fl. och nr 397 i andra kammaren av herr Andersson i Rasjön m. fl. har hemställts om utredning. Motionärerna påminna om ett av 1927 års vallagstiftningsaktungiga förord system med tilläggsmandat och en i proposition till 1932 års riksdag förordad metod med riksmandat. — Enligt det förra systemet skulle vid valet till andra kammaren först 215 platser besättas i de särskilda valkretsarna var för sig och i huvudsak enligt gällande regler. Därefter skulle, sedan valresultatet i rikets samtliga valkretsar fastställes, återstående 15 platser fördelas mellan partierna på så sätt, att dessa bleve representerade i kammaren i förhållande till de totala rösttalen i riket; dock skulle parti, som icke erhållit någon valkretsvis tilläggmandat, icke kunna deltaga i tvän om tilläggsmandaten. De varje parti tillkommande tilläggsmandaten skulle tillfalla kandidater i valkretsar, där partiet hade den i förhållande till sitt rösttal minsta representationen.

Enligt det senare systemet med riksmandat åter skulle av andra kammarens 230 mandat 200 fördelas i de särskilda valkretsarna i enlighet med redan nu gällande grunder, d. v. s. i varje krets skulle utses en riksdagsman för varje fullt tal motsvarande en tvåhundra del av rikets folkvärd, dock minst tre riksdagsmän. De 30 återstående mandaten skulle erhållas karaktären av riksmandat.

Motionerna hade avstyrkts av utskottet.

När ärendet i lördags behandlades i Andra kammaren talade hr Andersson i Rasjön för motionen. Han påpekade att det är ett mycket gammalt krav som här kommit upp, då man ganska snart upptäckte att proportionalismen ger både felaktiga och orättvisa beslut och att det är

de små partierna som bli lidande genom ett så tekniskt ineffektivt valsystem. Utskottsutlåtandet, som i sitt avstyrkande endast anförde att motioner i samma syfte av föregående riksdagar avslagits, fann talaren alltför knapphändig.

Därpå blev hr Andersson ganska skarp i tonen när han sade: Det kan inträffa att folkpartiet kan komma att anse självständigheten mera värd än ett eller annat mandat — och inte längre gå med på någon valsamverkan. Högerrepresentanten hr Lundqvist i Rotebro blev naturligtvis ganska ledsen inför sådana framtidsutskäp och hoppades att detta yttrande inte var så allvarligt menat, utan tog det bara som en liten varning, men hr Andersson framhållde: »Det har visserligen ett varnings ord — men det var icke ett förlugit ord».

Hr Fast börde till dem som icke önska bereda väg för några småpartier i riksdagen. Om ett parti kan växa sig starkt, beror det icke på om vi ha tilläggsmandat eller ej, utan det beror på *beriheten av dess idéer*.

Ja, det låter gott säga sig av en socialdemokrat under en socialdemokratisk regering, och det låter bra i kammaren och välbehagligt för ens öron — men historien har visat, och visar alltför lätt att det tyvärr icke är med verkligheten överensstämmande. Och om man vidare skulle förtämla att vara sträng i sådana fall, så kan det väl inte vara så farligt att låta även småpartierna få sina mandat, i synnerhet om partiets växt inte är beroende av huru många mandat man lyckas eröva.

Motionen avslogs av Andra kammaren. Första kammaren fortsatte debatten på onsdag. Efter votering avslogs motionen. Men av de allvarliga inläggen att Andra, speciellt av hr Bergman och Hamrin, som båda talade för en snar justering av vårt valsystem, länder kritiken nog inte tysta sig, förrän en ändring kommer till stånd.

Elsa Svartengren.

Sen Stäl:

Skolteater och teaterskola.

Det var kanin som börjades, sade pojken när hans terrier bet ihjäl kaminen. Vem var det som började teaterbruket? Det har emanerat ur ingenting, gått vid sidan av ingenting och vid detta tidelaget har det hunnit förbi alla möjligheter till kontakt med det verkliga teaterlivet av i dag.

När teater blir politik — då är Thalia allvarligt infekterad. Den svenska skenkonsten, såväl som den övriga världens teaterkonst — är i ett nödläge som riksteaterkommittéer äro ur stånd att rätta. Riksdagsutskottet som rota i räkenskaper och statistik, komma aldrig konsten in på livet. Den Engbergska s. k. sneringen av Rikets teaterbehov — har varit en överlåt gest, som mödosamt utarbetats till ett judasamtåg. I årtal har jag strävat för «en konstnärlig revision», en konstnärlig censur över regissörsarbetena — men riksens »fackmän» ha släppts lösa och utarbetat regler om rakt ingenting.

Vår Dramat har inriktat sig på att per abonnemang göra vissa program »bärande», men kommer det en succés i vägen, som nu »Kvartetten som sprängdes»

så genast slopas den s. k. generalplanen. Ett beteende som Operan endast i yttersta nödfall skulle tillfå sig. Abonnemang är av oado. Det Kongelige i Köpenhamn t. ex. har ständiga svårigheter att fullgöra sina förpliktelser — mycket på grund av att denna teater hyser tvänskonstner — då vår teater enbart är dramatisk scen.

Klagomålen från Skolteatern äro berättigade — sedan må chéfen, med svenska staten som bakgrund, säga vad han vill. Skolteatern borde låta sin styrelse infordra vissa program från alla Stockholms teatrar och sammansätta en serie pjäser. Samarbetet med Komeditatern förefaller att gilda gisselstrift. Att bondneka till anklagelserna och köra fram en icke fullt informerad styrelseherre, som den avbasande makten, det är oklokt och osmidigt — och bidrar till att göra teatern impopulär.

Anklagelserna mot Elevskolan förefalla att också vara befogade vad själva undervisningsarbetet anbelangar. Att helt slutdöma skolan som elevanstalt efter de nya lärarnas knappa försöksösong är (Forts. å sid. 4.)

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARSUTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Trieswäldsgården 2, 3 tr., Stockholm. Tel. 20 48 42.

Den 18 Maj 1935

Faran av en vapenexport.

Italien hotar att säga upp vänskapen med de länder som leverera krigsmaterial till Abyssinien. Det verkar i och för sig ganska absurd, ty varför skulle det vara brottsligt att leverera vapen till Abyssinien än till Italien, när det till på köpet är Abyssinien som värdar till Nationernas förbund inför det hot som Italiens väldiga krigsöberedelser utgör?

Men det faktum att Italien intar denna hållning och att Sverige nämns i detta sammanhang, utgör i alla fall ett tydligt belägg på den satsen att det är en fara för ett land att ha en vapenexport. Atminstone gäller det för ett litet land, som man kan ta sig ton mot och öva represalier mot, likgiltigt om det föreligger någon rättlig grund eller ej. Att hindra vapentillförelse till en bilande motståndare ingår helt enkelt i en krigsintrasserad stats krigsöberedelser. Om det en gång gäller ännu större sammanhang komma vi att få känna på det på ett ännu kraftigare sätt. Men vår handelsdelegation i Rom torde väl kunna ha ett och annat att berätta redan om denna affär, i fall den det ville.

Tidningarnas telegrambyrå meddelar kort och gott att inga vapenlicenser beviljats från Sverige till Abyssinien. Det behövs ju i och för sig ingalunda betydligt att icke svenska vapen nåt Abyssinien efter en enkel omlastning eller två. Men låt oss anta att de svenska officerarna som hjälpa Abyssinien verkligen varar nog återhållsamma att ej skicka efter svenska varor till sitt jobb därnere. Eftersom Sverige i alla fall har en vapenexport av betydande omfång, så har det italienska hotet en lärdom för oss att ta fasta på, nämligen den att det är farligt att vara vapenexportör särskilt under oroliga

Varför ett kvinnoparti?

Med en viss förvåning läste man i n:o 15 av Tidevarvet Desses inlägg om »det stora missstaget». Där frågas, vad kvinnorna genom sin rösträtt velat genomföra och vad de ha genomfört? Och vidare — syftade rösträttsförslsen endast mot den absoluta jämlikheten eller mot genomförandet av reformer inom samhällslivet som lågo »kvinnohjärtat närmast»? Slutligen påstås att man vid rösträtts tillkomst begick »ett fruktansvärt missstag» genom att ej formulera sina reformkrav och allra mest genom att »lämna denne enorma väljarmassa oorganiserad».

Ännu mer förvånande är »Missstaget måste rättas» i n:o 18 av Tidevarvet, där »Numenius» betecknar Desses uppfattning som »ett ord i rättan tids», en lystyringssignal, som bör vara välkommen för alla. Med en avsnadsvård optimism föreslås bildandet av kvinnliga fackföreningar eller allra helst en allmän kvinnosammanslutning, ett kvinnoparti, till ett programförlagt framläggande.

De ärade artikel författarna bora påtagligen till den stora mängd kvinnor och män som utgå från den allmänna rösträttens lika möjligheter utan att betänka dess olika förutsättningar för kvinnorna del. Tidevarvet har i sin ledare av den 27/4 med anledning av en annan artikel framhållit det *felaktiga* i ett dylikt tillvägagångssätt. Vi instämna till fullo i kravet på kvinnligt medborgarsansvar och kvinnlig medborgarpartik. Men samtidigt hävda vi med bestämdhet inför både män och kvinnor det *örnligna* i att antingen begära underverk av kvinnorna eller också förklara dem fullständigt odugliga och ointresserade för all politiskt arbete. Dewe frågar vad kvinnorna ha genomfört och påstår det »fruktansvärda missstag» kvinnorna gjort sig skyldiga till att inte från början ha formulerat sina reformkrav, samt att denna väljarmassa lämnats oorganiserad. Som om man kunde ställa upp reformkrav en gång för alla tiden! Som om de inte måste växa fram organiskt allt efter utvecklingens gång!

Och vem har lämnat den kvinnliga väljarmassa oorganiserad. Är det kvinnorna (ty männen kan det väl ej vara)? — så fall — är det då obekant att organisationsarbete bedrivits av kvinnor inom alla partier. Även neutrala sammanslutningar ha bildats. Många slag av organisationspartier finns. Att inte ett större och mera påtagligt resultat vunnits, kan ej endast tillskrivas kvinnornas bristande intresse, det beror även — och till stor del — på samhällets beskaffenhet, dess maskulint betonade inställning och de genomgripande omvlingningar, som måste ske för att en allmän och lika rösträtt skall kunna tillämpas. Numenius förorddar så ivrigt en kvinnosammanslutning eller ett kvinnoparti. Varför inte gå in i de sammanslutningar, som finnas? Ett kvinnoparti! Ja! Det kunde behövas. Men när kvinnorna blivit så starka, att de kunna bilda ett eget parti, då ha de redan erövrat makten att genomföra sin vilja — där den är gemensam — i samhällsarbetet. Det framlagda programförslaget är för övrigt ingenting nytt, det är nämligen likt Svenska Kvinnors Vänsförbunds.

Det är gott och väl att kvinnorna erkänna sina brister och underlåtenhets synden! I så kunna ej nog betänka vårt ansvar! Vi måste handla! Men om vi

Men det är betecknande att medan pressen ständigt argumenterar hur nyttigt och bra det är för oss att ha en så stor vapenproduktionsapparat som vi ha, så glider man i tythet förbi den varning som ligger i det italienska hotet.

När det gäller mycket mindre sensationer såsom om eller försturebrollop då sätta tidningarna sina redaktionsmedarbetare i rörelse, men i det här fallet ha fem rader från T. r. räckt till för att svara på de italienska klagelserna och begrava hela saken.

En ny påminnelse om vår förordrade vapenexport får man genom meddelandet från Landskrona att Aktiebolaget Landsverk anpöhler om arbets- och upphållstillstånd i Sverige för en tysk vapenfabrik som bolaget anställt för att sälja dess stridsvapen på utlandet. Betecknande för inställningen är att bolaget inte kan tänka sig något annat hinder än möjligen det att en svensk hellre borde få den förtjänsten, varför det framhåller att det är fråga om en helt och hållet ny befattning (som alltså inte framtages någon svensk). Det är som om det vore fråga om separatorer eller slättermaskiner och inte om maskiner som skola skörda människor!

Vad skall man göra för att vi här i landet måtte vakna upp ur vår slöhet, så som andra länder börjat vakna?

Abortkommitténs förslag.

Abortkommittén har nu, sedan samliga yrftanden inkommit öfver dess preliminära förslag, framlagt sitt slutgiltiga betänkande. Rent principiellt föreligger ingen ändring. Förslaget utgår fortfarande från uppfattningen att avbrötande av havandeskap bör vara straffbelagt, men medger vissa indikationer för strafffrihet, nämligen eugeniska, humanitära och sociala. De medicinska indikationerna ha, liksom förut, undantagits från lagens tillämpning. I fråga om de sociala indikationerna har en ändring gjorts från den första formuleringen om »svårt nödligt» eller allvarigt lara för kvinnans välfärd. I det nya förslaget stadgas som förut att strafffrihet för barnets tillkomst skall »sdraga kvinnan varaktigt nöd eller öfvermått», som finnes icke kunna på annat sätt avväjas.

Tiden för havandeskapets avbrötande får icke sättas senare än till tjugonde veckan mot förut, föreslagna tjugofjärde veckan.

En ändring beträffande den ene av de två prövande läkarna har också föreslagits, i det tjänsteledaren har utbytt emot en av konungen särskilt förordnad läkare, med uppgift att pröva ärenden åkända avbrötande av havandeskap.

Kommitténs båda kvinnliga ledamöter, doktorerna Gerda Kjellberg och Alma Sundquist, ha i ett särskilt yttrande förorddar dels att frågan om straffaföljd för kvinnan bör i varje fall underställas juristfakultetens prövning, och sålunda icke överlämnas till domstolarna.

Dels att åtsättraten mot kvinnan skall prövas efter ett år — all i överensstämmelse med den uppfattning som justitieministern uttryckte i sitt Oslo-föredrag i fjol.

Betänkandet innehåller även resultatet av den rundfråga till Sveriges läkare, som utsändes i höstas av kommittén för att söka utrona de olika motiven till kvinnans önskan om att få sitt havandeskap avbrutt. Dessutom finnas redogörelser för tidigare verkställda undersökningar på detta område i Sverige och för abortlagstiftningen i en del främmande länder.

göra allt detta utan att med lugn och besinnning se ställningen sådan den är, vinna vi intet. Vi kan aldrig öfvervinna de orördhå svårigheter som människors försprång vällar oss i ett samhälle grundat på yttre styrka, utan att vi först ha genomskattat dem. Då kan vi genombröta motståndet.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå
Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 76 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvssaker, Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förtälgningar.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11—12 för havandeskapet och dess sjukdomar och 14—14.30 för kvinnosjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9.—110 f.m.

För havandeskapet och dess sjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM LINNEGATAN 19

Mottager inackord. även för längre tid. Tryggt och egen, våreik.

Tel. 778 24.

TANDLAKARE

TORSTEN TIMANDER

SVEAVÄGEN 82, 4 tr. (his). Mottagningar efter överenskommelse.

Tel. 31 92 95.

Tandteknikerelever

mottagas. Gedigen utbildning i modern kauschuk-, guld- och porlänsteknik.

Kurserna ledas av leg. tandläkare.

CENTRALLABORATORIET, Vallingatan 37, Stockholm.

Tandklinikern

VASAGATAN 46 Hörnet av Kungsgatan. Tel. 10 11 38. Låga taxor. Fri rådgörning. Förest. Leg. tandl. Sven Schönström.

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik. Mottagning 11—2. Rådgörning även pr korrespondens. Begär prospekt och frågelista. Leg. läkare.

Address: Upplandsgat. 16, 4 tr. (his) Stockholm. Telefon 32 08 99.

SOLHEMS Pensionat & Vilohe

Högt beläget i barnskog. Tyst läge. Gäster mottagas för längre eller kortare tid till humana priser. Tel. Spånga 8 0420.

ARVID HOLMS Begravningsbyrå

S:t Eriksg. 86 (invid S:t Erikspk.) om priser m. m. innan beställning göres.

Tel. 31 88 40 - 30 89 52 ankn. bost.

RES Till Rönninge Gärd.

Fästningsarméns Pensionat och Vilohe. Rönninge, tel. 19. Roflyd vilodort. Bra rum. Godt hushållsmat. Fullt modernt. Moderat pris.

OBS! NÄRA STOCKHOLM! Föreståndare HJ. Johanson.

All litteratur

I följande titel: TIDSKRIFTEN FRIEDEN (Europeiskt ämbets förtälgning), FAX-GRAMMOPHON, FAX-SKIVORNA, med illustrationer av konstnär Per Öberg. kapten C. Z. Bronsberg, E. borgslustare Carl Lindbärg, musikern Carl Skovhult och tecknare Z. L. Saxon. På beställning av skivorna väckas släp- eller musikinstrument. Vackra freds-beskriftnar m. m. Rekvisiterna från FREDSSVRÅN S:t Eriksgatan 71, 2 p., STOCKHOLM.

Eldbegängelsen

är den bästa formen för försvandlingen av de avlidnas stoff. Upplysningar om eldbegängelsen lämnas i

Svenska Eldbegängelse-Föreningens (S. E. F.s) Stockholmsavdelningens byrå, Sveavägen 25, 7 tr. (his). Tel. 20 22 80. Vardagar kl. 10—4, lördagar 10—2.

Medlemskapet i föreningen är en gång för alla: för medlemmar i Svenska Eldbegängelseförsäkringskassan Kr. 3.—, för 1 annan begravningskassa inskrivna Kr. 5.— samt för andra Kr. 10.—.

Föreningens tidskrift »Sjögns Kr. 3.— pr år (12 nr).

Medlemskap i Sv. Eldbegängelseförsäkringskassan befridar de efterlevande från kostnader och besyr med den dödes begravnig. Låga premier.

Arméhundukar 86 cm.

långa, billiga, färdiga, med högare slätan utsläppta, passande till såväl köks- som toalett-hunduk, pris endast 6,50 pr dosa. Obs! 1 2 dosor fraktfritt.

Oskarsens Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Torine Torines

Byråsamarbetsföretagare av verk. Inomhus. — Beg. Sv. Skivorna, Ringar 8, 85 br., Nils österg. bildg. — Musik. Skivor tillgätt, med följande program: — HAOVALDSTR. 5, 5. Hornsg. 34, Tel. 43 33 81. och Klara N. Kyrkog. 29, vid Posten. 21 52 14.

Vi skräddars Eder kappa med två prövningar för 30 kr.

FORSMANS, Upplandsgatan 25, Telefon 32 30 92.

Zanders Radfrisering

Rekommenderas. JOHN ZANDER, Frisörmästare. Guldg. 10, Dipl. Paris, Wien, Berlin, München. Humlegårdsgr. 22, 1 tr. Tel. 62 16 16. Man sprichit deutsch. English spoken.

SVENSKA AFFÄRS-CENTRALEN

Brugsg. 2, Sthlm. T. 20 97 29. Vid byte, köp o. försäljning av Fastigheter, Villor, Sportutrustning, Byggnadsstoder, Landbruk etc. Vänd Eder med förtroende till vår affärsbyrå. Moderat arvode.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00 FOLKUNGAGATAN 65 • • 73 37 GOTGATAN 52 • • 533 90

Yrkeskurser för kökspersonal vid större anstalter, Stockholm.

SKOLAN ÅR STATSUNDERSTÖDD. Möjlighet till statsstipendium i den längre kursen.

Kurs för kokerskor, 4 mån. Kurs för hushållsfrskor, 6½ mån.

NY KURS BÖRJAR DEN 15 AUGUSTI 1935. Ansökan, ställd till Styrelsen för Yrkeskurser för kökspersonal vid större anstalter, insändes före den 1 juli, adr. Höllandregatan 23, Stockholm. — Närmare upplysningar genom prospekt, som sändes på begäran.

Adr. som ovan. Tel. 10 79 96, 20 59 63.

Rudolf Steiner-skolan,

samskola under utveckling, mottager elever till de första fem läsåren. Genom läroplanens uppställning och det synnerligen reducerade hemarbetet skyddas barnen från överanstängning.

Yrkesämningar mottagas alla dagar utom lördagar kl. 2—2.30 i skolans lokal, Flöragatan 17, Stockholm. Tel. 21 12 21.

Arvedsons Gymn. Institut

Efter av Kungl. Maj:t beviljad förtälgning av examensrätten kommer verksamheten vid Doktor J. Arvedsons Gymnastiska Institut att förtgå oförändrad. Prospekt på begäran genom Doktor J. Arvedson, Odengatan 1, Stockholm.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Lärarutseelse i huslig ekonomi och hushållsarbete, 6 term. börjar 1 sept. Anmälan före 1 juni.

Lärarutseelse i huslig ekonomi med kosthushållning, 2 term. i Uppsala, 1 år & 2 brukad, börjar 1 sept. Anmälan före 1 juni.

Lärarutseelse i hushållsarbete, 3 term. börjar 20 aug. och 1 jan. Anmälan före 1 aug. och 1 dec.

Hushållsarbete, 3 term. nämligen avsedd för flickor med högre skolutbildning, börjar 20 aug. och 1 jan. Anmälan före 1 aug. och 1 dec.

Spetskåren (Måltidshushållsarbete), 1 term. i mindre mottagning och skolekonomi, börjar 20 okt. Anmälan skärsat före 1 aug.

Kortare Årsmottagningar, 1 term., börjar 1 jan. Anmälan helst före 1 dec.

Praktisk utbildning i huslig ekonomi, 1 term., för utbildning av hushållsarbete och kokerskor, börjar 20 aug. och 1 jan.

Lärarutseelse till skolekonom, 3 term., börjar 1 jan. Anmälan före 1 okt.

Kurs för ekonomiföreläsare för barn, 1 term., börjar 1 jan. Anmälan helst före 1 dec.

Kurs för kosthushålls & fackskola, 3 mån., börjar 1 september och 1 februari.

Landhushållning i Köpen. Medler semesterkurs 3 mån. vinterkurs 6 mån. 1 nov. Vårkurs program på begäran gratis och frakto.

Den moderna ungdomen en glädje att samarbeta med, säger rektor Anna Sörensen.

Nämnet Anna Sörensen, exempelvis i en krets av pedagoger, och ni skall alltid märka att omgivningen reagerar så som man gör inför en intressant och betydande människa, med ett livligt intresse för de personliga beröringspunkter man haft och med vittnesbörd om de bestående intryck som beaktas med henne ha efterlämnat. Anna Sörensen är i sexton år i egenkap och rektor vid Folkskoleseminariet i Stockholm stätt i aktivt samarbete bland kvinnlig ungdom. Dessförinnan var hon i åtskilliga år först adjunkt sedan lektor vid folkskoleseminariet i Falun och har alltså haft rika tillfällen att följa de förändringar som under efterkrigsdennerna utmärkt folkskollärautbildningens område. Hur otroligt det än måste låta för dem, som denna rektor Sörensen i hennes arbete, faller hon i år för åldersstreck och kommer att med innevarande termin lämna Folkskoleseminariet i Stockholm.

När rektor Sörensen, som vi träffa ofta i seminariets hemtrevliga mottagningsrum med det väldiga skrivbordet, berättar om sina erfarenheter, får man ett starkt intryck av den ömsesidighet som karakteriserat arbetet i detta seminarium. Även om det inte kan undvikas att arbetet mången gång blir pressande för eleverna, säger rektor Sörensen, behöver det inte bli tungt för dem, om den andan råder, att eleverna ser lärarna som arbetskamrater, som tillsammans med dem försöker ordna på bästa sätt. Vi ha ju denna förmånen här, att det är en tillfällen läroanstalt, där man kan få den tillfälle att mera personligt lära känna varandra. Men den moderna ungdomen är överhuvudtaget lätt att samarbeta med. Den är öppen och ärlig och säger rent ut, både när det är fråga om kritik och personliga bekyr. I stort sett kan man ju också säga, att de levande folkskollärarna har det rätt bra. Det är väl ordnat för dem. Den trygghet som präglar deras blivande arbete återverkar nog rätt mycket på dem under seminarietiden.

Någon kvinnofråga kan man alltså, enligt rektor Sörensen erfarenhet, knappast tala om på detta arbetsfält. Det är mera en traditionssak vilka poster som ges åt män och vilka åt kvinnor. Vad som framförallt eftersträvas är en konsolidering av kåren såsom sådan. Man är i första hand folkskollärare och först i andra hand kvinna. Om det gäller att välja mellan den allmänna folkskollä-

roföreningen och lärarinneförbundet bör den stora kårgenorganisationen komma i första rummet.

— De glöta lärarinna? Ja, det är ett svårt problem. Inte därför att de på något sätt skulle vara mindre ägnade för sitt arbete. Men därför att det ofta uppstår stora rent praktiska svårigheter för de glöta lärarar, där makarna har tjänstgöring på vitt skilda platser. För närvarande har vi t. ex. en förutvarande elev som själv har plats i en stad långt ut på Norrland, medan hennes man tjänstgör i Stockholm. En har plats i Stockholm men sin man i Småland, ja det finns otaliga sådana fall. Däremot, säger rektor Sörensen med eftertryck, är det inte så att det intresse, som de glöta lärarinna har, är hemmet dras ifrån skolan. Jag har aldrig märkt några nackdelar för arbetet av att glöta lärarinna behåller sin tjänstgöring.

— Den stora skillnaden nu mot förr i fråga om elevmateriets sammansättning har under de senaste årens gjorts en omläggning av arbetet nödvändig. För fick vi flickorna direkt från gymnasier till studentklassen. Nu har en mycket stor procent redan ett akademiskt examen när de söker till seminariet. Av årets studentklass på 25 elever har ingen kommit direkt från studentexamen. Att ha fil. kand-examen, sex år fil. magister, tre gymnasitidirektörer och tre examinerade småskollärarinnor. Trots denna förändring är den ettåriga seminarietutbildningen alldeles för kort. Eleverna har ju i allmänhet bara teoretiska kunskaper. Ett stort oskemål vore därför tvååriga seminarietutbildning till förmån för det praktiska arbetet. Tänk er, säger rektor Sörensen, att eleverna får börja med provlektioner redan första veckan de går vid seminariet!

— Om man ser lärarens viktigaste uppgift i själva den allsidiga fostran av barnen, mera i att lära sig den rätta inställningen till barnens svårigheter, omgivning, andliga och materiella förhållanden än i att endast bli skicklig i undervisning, är det ganska tydligt att ett enda års läroår är otillräckligt.

F. 6. har nog rektor Sörensen en hel del ytterligare önskemål för sina seminarieräkning. Men kanske vi får spara dem tills betänkt från Seminarieakademien — av vilka rektor Sörensen är ledamot — inom en snar framtid blir framlagt.

C. H.

Karin Schultz:

Vad anser publiken om Riksteatern?

II.

Repertoaren för Riksteatern måste givetvis anpassas efter de sceniska resurserna på olika orter. Hårdvald tycks R.P.O.'s ledning ha syndat åtskilligt. När man skickar ut stora utstyrelsetycken till små scener har man därmed ryckt undan själva motivet till deras framförande. Speciellt gäller detta en del operor. Göteborgs Stadsteater kommer också osökt i tankarna. Denna teater har ju gjort sig känd huvudsakligen genom sina filminspiperade storslagna och verkingsfulla iscensättningar, vilka komma till sin rätt på den hypermoderna teatern, medan företaget att framföra dem på mindre teater utan kanske ens vare sig vridsen eller rundhorisont måste betraktas som i det närmaste dödfött.

Tidevarvet har även tillåtit sig göra en undersökning av teaterlokalerna. Från 11 orter har svarats, att lämplig lokal finnes, från 2 att teaterlokalen är god men ombyggs för att moderniseras, från 2 platser uppges, att den är fullt acceptabel men likväl i behov av en modernisering; i Lidköping byggs man nytt. Falkenberg klagar över ett plant golv, Visby över den lilla salongen. Fem städer ange direkt, att den är mycket dålig och ej ens lämpad för ombyggnad. Till dessa fem hör egendomligt nog två så stora städer som Halmstad och Falun. Ett dystert öde har drabbat Sala, vars teater hamnat i händerna på Mjölcentrallen, som använder scenrummet till ostupplag, medan salongen återrats till biograf. Att omändras till biograflokal har också blivit Motala teaters öde. Att uppföra, moderna, teaterbyggnader är dock ett ytterst vidlyftigt och kostsam företag. Moderniseringen av Nyköpings teater gick lös på ungefär 100,000 kronor.

Men den yttre inramningen kan dock aldrig bli det väsentliga vid goteater; konstens källare hittar alltid en plats för sitt flöde. Men ju mer själva teaterproblemet kärnpunkt naikas, desto stridigare träda meningarna fram, liksom alltid det som träffar det centrala i en fråga sätter sinna i den livligaste dallringen. Beträffande skådespelkonsten har tidningen gjort tvneve frågan. En är av mera beskedlig natur och omfattar endast om R. P. O. höjt de resande sällskapens nivå i avseende på skådespelkonst, regi och uppsättningar. Här på ha ingått 9 ja-svar, medan de övriga givit de mera svävande formuleringarna »något» (6) och »obetydligt» (3). Den nästa frågan lyder: »Anser ni, att det skulle inverka menligt på publikfrekvensen, om Riksteatern reste med egna fasta sällskap och egen repertoar i st. f. att som nu huvudsakligen anlita artister, som gjort sig kända från storscenscenerna eller filmen.»

En oerhörd skarp kritik har rikats mot R. P. O. från skådespelare, därifrån att ledningen rekryterat föreställningarna huvudsakligen från de statsunderstödda scenerna. Vid dessa teatrar har personerna tvingats att arbeta över hövan, fått utökade repetitionsföreläsningar ibland över både nätter och helgdagar, och överhuvudtaget forcerats till det yttersta för att kunna räkna till både för turnéerna och hemmassen. Under tiden ha stora skador om skolade och talangfulla skådespelare gått arbetslösa. Teaterförbundets ordförande, Per Axel Branner, meddelade att under hösten 1934 hade av 420 fullt utbildade skådespelare endast 269 haft helt engagemang, 73 varit helt arbetslösa, 48 haft tillfälliga anställningar vid de fasta teatramna under ca 80 dagar och 30 varit engagerade högst 50 av

de 138 dagarna. Vad vore det för mening att tala om en statligt ordnad teaterverksamhet, när denna inte ens under sin organisation samlade och tillvarog de konstnärliga skaparmöjligheterna. Man ville tvärtom påskina, att arbetstillfällena för en stor del av artisterna minskat, då privata sällskap givetvis hade ytterst svårt att stå sig i konkurrens med den statsunderstödda landsortsteatern och dess möjlighet till lägre biljettpreiser. Och oivillkorligen ger man angräpnar rätt, när de fråga, varför inte R. P. O. kan bilda fasta, egna sällskap, där sådana förstklassiga skådespelare, vilka ej äro bundna på annat håll, ges tillfälle att framträda. Ingenting hindrar ju att en eller annan konstnär av »stjärnklass» medföljer en sådan turné. Och varför kan det inte bli cirkulation mellan de fasta och de ambulander grenarna av en statlig teater? Man bör givetvis slå vakt mot en viss egoistisk bekvämlighet hos en del artister vid storscenscenerna ävensom mot den högfärdiga lokalpatriotism, som gör gällande, att en föreställning och framför allt en premiär blir av mindre värde därför att den äger rum i ett mindre samhälle.

Men även på publiken måste krav resas. Den måste skola sin egen tankvärld, så att den inte begär någonting annat än det som är av reell värde. I det fallet har nog ett träffande svar givits från Lidköping, som plöderar för »garnaterades» namn med motiveringen: »det är så lugnt med en etikett». Det är just mot en sådan allmän uppfattning en statlig teaterörrörelse bör strida. Att skapa förmåga att urskilja det äkta och sanna, oberoende av det yttre skenet, måste vara målet för varje uppfostran, vare sig den gäller varukunskap, konst eller moral. Vad publiken i landsorten har rätt att kräva är inte samma teater som i huvudstaden men väl teater på samma nivå. Redaktör Gotthard Johansson följde i detta sammanhang ett träffande yttrande under Teaterförbundets debatt, då han talade för att Riksteatern borde skapa produktionshjälp för konst och inte som nu endast nöja sig med att distribuera en konst som redan finnes. Skapandet av nya fullgoda ensembler måste höja teaterkonsten i vårt land.

Av de 19 svar som ingått på frågan om de resande sällskapens sammansättning ha 11 givit vid handen, att publikfrekvensen bäst gynnas genom gästspel av hela ensembler från de stora städernas fasta teatrar; tre av de svarande konstnärer dock detta med ett beklagande. Av de övriga anse 4, att R. P. O. bör kunna sända ut verkligt förstklassiga egna tur-

Hjälp flyktningarna!

En hjälpkommitté för flyktningar har bildats i Stockholm med fröken Anna Lindhagen som ordf., med dr. Nils Silversköld som v. ordf. samt frökenarna Karna Nilsson och Vira Wedberg som sek. Kommittén har i dagarna utsänt ett utrop, där den värdig om bistånd i sitt arbete från den svenska allmänheten. Den påminner om hur skaran av hemlösa människor blivit större och större sedan diktaturen tillvällit sig makten inom det ena landet efter det andra. På grund av förlöjelserna i hemlandet — ofta i grym form — ha de, som ådragit sig de makt-havandes misshag, därför att de anslutit sig till ett annat politiskt parti eller tillhöra annan ras eller verkat för fred- och frihetsidéer, ingen annan utväg än att försöka få existera i främmande land.

Bland de folk, som icke av egen erfarenhet känna till vad dylika förlöjelser innebära, är det svårt att riktigt kunna förstå det elände, som belästar en flyktningens liv — hunger, hemlöshet, arbetslöshet, ångest för livet och dess dö. De förföljda ute i världen vänta stöd av oss, som trots svårigheter leva under bättre omständigheter. Även om hjälpen från Sverige i förhållande till nöden blir liten måste vi ändå geiva ett handtag.

Vi underkännde, heter det vidare, våga gå förbi vända oss till den svenska allmänheten och särskilt till organisationer, vilka arbeta för internationell sammanhållning, med en anmodan att var och en i mån av tillgångar lämnar ett bidrag åt förtvåvade flyktningar, som icke få förlora tron på att det ännu finns solidaritetskänsla i världen.

Vi veta att intet land såsom Frankrike under dessa år får bära tungan av flyktningströmmen. Insamlande medel skola översändas till hjälpkommittén i Frankrike för flyktningar från Tyskland och i den mån det är möjligt även till spanska flyktningar.

Sverige har samma skyldighet som andra länder att geiva asylrätt åt politiska flyktningar. Vi hävda asylrätten som en självklar rätt åt våra förtvåvade medmänniskor. En viss del av insamlingen skall även komma flyktningar i Sverige till godo.

Listor för insamling kunna rekvereras och redovisas till kassaförvaltaren fru Iris Brodö, Valhallavägen 14, Stockholm, fortast möjligt och senast före den 1 aug. Teknade bidrag insändas till samma adress eller postgironkonto 57031. *Snar hjälps dubbel hjälp!* — Kläder mottagas å Internat. föyén, Västerlånggatan 40, Stockholm.

Korrespondens under adress A. Lindhagen, Fjällgatan 34, Stockholm.

I utpropp instämmda en mängd kända personer från olika verksamhetsområden.

ner, dock gärna utökade med en eller annan stjärna. Filmsjörnar rekommenderas från flera håll. Endast 4 personer uppge, att skådespelerska nämna inte spela någon avgörande roll, och från Uddevalla ger man ett klart besked: »Givet bättre med fasta sällskap». Från inte mindre än tre håll varnas för att komma med sällskap sådana som förr utsändes av skådebanan. Verksamheten i folkparkerna har däremot rönt många lovord.

Kungl. Hovbolmshandel
H. FLATOW
Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 0506, 20 217. Postgironkonto 549

Såg det med blomkor!
Västerlånggatan 14. **STOCKHOLM**
i Blomsterförsäljning till hus och utlandet —
Telegr.-adr.: 11 0506, 20 217. Postgironkonto 549

Föreana lantlivets behag med stadens fördelar

Bo i DJURSHOLM

TOMTER På fri och egen grund med goda vägar och med ledningar.

VILLOR Från 5 rum och kök, såväl nybyggda som äldre.

KOLOR Erkända goda skolor. Sänkta terminsavgifter.

SKATTER Bland de lägsta i Sverige.

LÅN Byggnadskreditiv och lån ordnas på förmånliga villkor.

DJURSHOLMS AKTIEBOLAG

KONTOR: SLOTTET. Tel. D. 3.27. (Stadens fastighetsavdeln.)
Tomter visas på begäran. Även Söndagar.

VIGGBYHOLMSSKOLAN

Internatskola för gossar och flickor.

Vigbyholmsskolan vill i sitt arbete söka ta hänsyn till de olika elevernas begåvning, arbetstakt och intresseriktning.

Skolan består av en fyraårig grundskola (förberedande klasser) samt en därpå följande 7-årig skola, avsedd att skänka en allmän medborgerlig utbildning. Elever som skola gå vidare till akademiska studier kunna inom två år nå studentexamen, övriga elever kunna ankynta till skolor för vidare praktiskt-teoretisk utbildning (tekniska, merkantila eller praktiska skolor).

Såväl gossar som flickor mottagas från nybörjarskolan. Vårterminen börjar den 17 januari. Skolan är belägen vid Stora Värtan, cirka 2 mil norr om Stockholm. Prospekt genom underreknad, adress Vigbyholm. Tel. 50.

PER SUNDBERG.

Vid Utteråsens Spädbarnshem,

UTTERÅS (½ tim. resa fr. Södertörn), tel. Fuschka 186, emottaga 6-8-åriga barn varje mån. Prakt. o. teor. undervisning (berättigar till inträde i Sv. Barnsköterskeföreningen). Prospekt skickas på begäran.

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDEHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra konstant. Detta orsaken till våra bill. priser.

SOMMARKURSER I VÄVNING

Mönsterritning och Hemläroledning.

Hemvävandskurser: vävning med komposition och vävteori.

Förbildningskurser: mönsterritning med provvävning, färglära med naturstudier m. m.

Hemindredningskurser: planritning, möbleringsförslag, komposition av textilier m. m.

Mönsterritningskurser för handarbetslärarinnor i samband m. praktisk konstsmåning.

Billig pension. — Tel. Sigtuna 234. — Prospekt skickas.

Sigtuna Vävskola Mary von Riijswijk.

Förbättrad moderskapsvård.

(Forts. fr. sid. 1.)

sammankoppling med den allmänna utredningen i befolkningsfrågan.

Till utskottets utlåtande har fogats uttalanden från Medicinalstyrelsen, Socialstyrelsen, Svenska Sjukkaskeförbundet och Svenska Barnmorskeförbundet, som innehålla åtskilliga synpunkter av intresse. För det första får man nu veta, att det länge efterlysta förslaget från Medicinalstyrelsen angående s. k. för- och eftervård, d. v. s. förebyggande moderskaps- och barnavård äntligen snart skall vara färdigt. Som förslaget berör vissa av de i motionen upptagna frågorna bör det lämpligen kunna användas för den föreslagna utredningen.

Motionärerna ha mycket eftertryckligt vänt sig emot de ojämheter i tillämpningen av den fria barnmorskevärd, som sjukförsäkrade barnaföderskor enligt sjukkaskeförordningen skola äga rätt till. Socialstyrelsen fastslår med anledning av denna kritik, att den toktat bestämmelserna så, att — med mycket få undantag — endast själva förlösningstiden skall räknas dit, alltså icke föregående rådföring, efterskötsel etc. Men Socialstyrelsen har för sin del ingenting att invända emot en ändring i dessa bestämmelser i sådan riktning, att barnmorskevärdet kommer att innefatta all vård av barnmorska, både vid, före och efter barnsvärdet.

Också Svenska Sjukkaskeförbundet avsluter sig till förslaget om att sjukkasornas skyldighet att lämna ersättning för förlösningshjälp bör utsträckas även till efterskötsel.

Svenska Barnmorskeförbundet instämmer på det livigaste i att all av barnmorskorna utövad moderskapsvård, sålunda även för- och eftervård, bör vara kostnadsfri för till moderskapsunderstöd berättigade barnaföderskor. Styrelsen skulle till och med vilja förorda att möjligheter till både kostnadsfri förvård och kostnadsfri eftervård även efter barnsvärdet bereddess samtliga barnaföderskor, åtminstone under en viss övergångsperiod. Ehuru utformandet av detta förslags detaljer tillkommer den planerade utredningen, framhåller styrelsen att en sådan temporär anordning tillämplig snabbt skulle kunna införas och tillsvare till en regering av barnmorskornas såväl löne- som arbetsförhållanden under den övergångsperiod, som är nödvändig tills den definitiva regleringen kunnat bli utarbetad och genomförd.

Barnmorskeförbundet påpekar också att barnmorskorna borde representeras i

I koncentrationsläger.

Liksom Remarque på sin tid skrev en belysning om vad han upplevt under kriget som menig bland kamrater har en meningsfrände till honom, den till Schweiz emigrerade tyske skådespelaren Wolfgang Langhoff, nu skildrat livet som menig i ett koncentrationsläger. Han arresterades dagen efter riksdagsbrandens och tillbringade 13 månader i fängelse och koncentrationsläger, innan han åter frigavs. Hans bok, som kommit ut i svensk översättning på Tidens förlag heter *Tråklets soldater*. 13 månaders koncentrationsläger. (4: 20).

Wolfgang Langhoff är en ung man på 34 år. Sin egen biografi berättar han i korsett på bokens första sida. Av denna framgår det, att han varit skådespelare i en rad tyska städer och gjort sig lilla omtyckt av nazisterna genom att delta i arbetarna afunderhållningar och dessutom ha varit med om att bilda en föreläsning, som anordnades socialvetenskapliga föredrag och även medlemmar vore vänsterorienterade intellektuella, läkare, advokater, arkitekter och författare.

Den 28 juni arresteras han i sitt hem, föres till polisthus, väntar att bli frigiven redan nästa dag, då han skall uppträda i en större roll, men överföres i stället utan förhör och dom till »Ulmer Höhe», Düsseldorf fängelse, där dagar och veckor i evig väntan förflöta under osunda och oenliga förhållanden, dock någorlunda drägligt till det ögonblick, då den tyska polisen till fångarnas obeskrivliga fasa avlöses av S. S.-männens. Han tillbringar fyra veckor i ensamcell för att komma sig efter en nattlig lektion.

En dag bli alla tidigt väckta och i den grå morgonlinnen bär det i väg genom staden till läget, som för fångarna, inalles 480 stycken, genom Tyskland till Osnabrück. Härifrån går den milslånga färden i vanligt marschtakt till läget »Börgermoors», ett av de läger, som hör under lägerdistriktet Papenburg vid holländska gränsen. En osund omgivning, sumptigt, räkalld, öde hedar, med isande blåst utan ljus och skydd. Så börjar livet i det enformiga grå livet i läget. Barackernas inredning, den dagliga kilometerlånga vandringen ut i markerna, där det arbetas 9½ timme varje dag under uppmaning av S. S.-männens, som utnyttja sin makt, driva på arbetet, nätterna, som avbrytas av fruktansvärda razzior och undersökningar. Och mitt i allt detta kamratskapet, som börjar spira i den gemensamma olyckan. En hemlig, aldrig avslöjad överledning med kontakt med alla fångarna har upprättats.

Med härt när ofattig utlåtighet komma fångarna över de första skräckmånaderna. Präglet och lidandet bli vardagsmat. S. S.-männens uphöra även för de undertryckta att vara en homogen massa, de bli individer, utskilja sig i enskilda personer, av vilka man kan lita på några, till och med tala med dem om politiska ting, medan andra, flertalet eller i varje fall de maktigaste, äro råa sällar, landsknektar, som njuta av sin överlägsenhet, glädja sig åt översitteriet och de nya uppfostringsmetodernas okontrollerade genomförande och tillämpning. Men det dagliga livet har i alla fall sina små glädjelömmen. Liksom hos Remarque givas de på hemlighusen, där man kan tala ostört utan övervakning och röka i smyg på en cigarrstump, som går från mun

sjukkasornas styrelser, och att det vore synnerligen lämpligt att just barnmorskorna finge i uppdrag att mottaga de stadgade anmätningarna om förestående förlösning. Den blivande modern, särskilt den ofriska, vänder sig nog med större trygghet till sin barnmorska än till någon annan, kanske ofta en manlig kasafunktionär. Barnmorskorna finge därmed också ett osökt tillfälle till en första kontakt med kvinnan, möjlighet att lämna nödiga råd och att inrikta hennes tankar på nödvändigheten av förebyggande vård.

En rad av värdefulla uppdrag föreliggande sålunda för en blivande utredning, som man får hoppas måtte leda till både snabba och effektiva resultat.

till mun, ett bloss för var och en. Och så väckes den stora idén. Langhoff håller en kvälls uppläsning för sina medfångare i barackerna, dikter, som han kan utantill. Han får dem till att sjunga, de bli lugna, en ny enhet har skapats. Och därmed uppstår tanken på att anordna en teaterföreställning. Tillåtelse givs, S. S.-männens inbjudas till den stora festföreställningen »Cirkus Konzentrazioni» med kör, de sex tockaste fångarna som dansande girls i fantastiska kostymer, trillingssolitärer, akrobater, sketcher och som avslutning den nyutvecklade och nykomponerade lågersång »Das Börgermoorlied» med refrängen:

Wir sind die Moorsoldaten
und ziehen mit den Spaten
ins Moor —

Då föreställningen är slut, rusar en av S. S.-männens in i baracken och ropar: — Pojkar, det gjorde ni aldeles mästertligt!

Stor begeistring och Langhoff tillägger: Igen var bruten. De första människorna inordnades slöt och släp på vägarna. En formidabel »Esterweg» få fångarna från, där en olyckskamrat har blivit dödad. Som en löpeld grä ryktet genom läget och en av fångarna säger: — Vi måste göra något! Vi måste protester!

— Ja, men människa hur, hur? Det är ju det glada vanvetet att göra något här i läget. Det kommer ju genast att betraktas som myteri.

— Det gör deabamma. Vi måste uttrycka vår solidaritet med honom, som de sköto.

— Ja, eller vår sorg.

Nästa morgon: Vi ha just ställt upp oss till morgonpropet. Kolonnen sätter sig i rörelse till avmarsch. S. S.-befallningen lyder: Sjung! Förtruppen börjar den gamla soldatsången under vars toner även Hindenburg blev begravnen: »Ich hatt einen Kameraden, einen Bessern findest Du nichts. S. S.-männens höra på. Lägerskommandanten visar sig i kommandantbarackens fönster. Intet förbud och intet anbud. Vi sjunga vidare. Hela sången, alla tre verserna.

Ute på arbetsfältet kommer en S. S.-man bort till oss: — Vartför sjöng ni i morse »Ich hatt einen Kameraden»?

Paus. Så säger en:

— Det vet ni ju. I Esterwege ha de skjutt en av oss.

— Ja, därför...

Han stövtar tankfullt tillbaka över jordkorna till sin plats.

Ett kapitel för sig är fångarnas inbördes förhållanden. Kommunistera se smett på socialdemokraterna. Det går ej att slå brygga över det åratlång ha det, men kamratskap uppstår dock mellan dem, som uppföra sig lyggligt. Därnert finns det ingen nåd för Hirtsielers, centropolitikern, den förutvarande prussiska välfärdsministern, som belöande varje tysk kvinna, som satte sitt tolfte barn i världen, med en porstinskopp som statens erkännande. Arbetsarna una honom av fullaste hjärta det öde, som väntar honom i koncentrationsläget. Han måste

Skolteater och teaterskola.

(Forts. fr. sid. 1.)

barnsligt — men om man följer med de olika artisterna-lärarnas aktiva teater- och radiotjänst, sjukdomar och turnéer, så företalar det som om elevinstruktioner förliggande per korrespondens. Teaterns styrelse, statsrådet Engberg med flera oförställda och välvilliga personer borde själva inse att det inte går att upprätthålla, men väl utrota, en skola, om lärarstaben får ägna sig åt sitt undervisande kall endast på lediga stunder. Skolans föreståndare, herr Gabriel Alw, har bett om entledigande från sin post och dessutom betecknats alla anklagelser som »lögn». Fröken Borgström anser att det är i grevens tid »bubblan brister».

stå ut med icke endast förödmjukelserna och pinorna från nazisternas sida utan också med arbetarnas håll till dess någon griper in med ett tal i logetemot. Intet otal skil vederlärna Hirtsielers, men han utsetes från kamratskapet. Man skall låtas, som om det bara är ett tomt håll i luften, där Hirtsielers står. Vi se dig inte och vi känna dig ej.

Hirtsielers får betala sin möjligen välmätta studietid med fullständig isolering. Ensam vandrar han kring, tills hans dotter tio dagar senare hämtar honom i en Mercedesautomobil.

Liksom Langhoffs arrestering skedd utna motivering, frigives han också utan någon förklaring. Så börjar han söka arbete, men teaterdirektörerna visa till honom, att de rakt inte förs engagera honom. Alla vägar äro stängda för honom. Han försöker få ut pass, men också det förvägras honom. Och så flyr han en mörk aprilnatt med vänners hjälp såsom statslös över den schweiziska gränsen, dömd till landsflykt.

Sven Myrström.

Var emellan ligger sanningen?

Maria Schildknecht och Helge Wahlgren höllo skolan vid makat utan bråk och födningsintriger. En elev rekommenderad av fru Schildknecht motsvarade i regel de anspråk teaterdirektörerna kunde göra sig. Abo Svenska teaters styrelse har inte en gång, men upprepad gångar sagt detta till mig — och detta väger rent praktiskt sett mycket tungt. — De nuvarande pedagogerna ha säkerligen fullgodda meriter — men om det tid. Vad kan eleverna vänta sig av sin skolgång?

Dramatens artister tvingas på licensinnehavarna i radio. Är det absolut nödvändigt? Det är litet för mycket att ideellen få etern befolkad med de samma artisterna, som vi när helst kan få se på Dramaten. Med andan i halsen och i full scenundergång låa de mellan scenen och mikrofonen.

Det vore en välsignad sak om Radioteatern ville engagera diverse röster, märk väl inte namn, men stämmer som vi inte kände. Personer, vilkas hem, privatliv och föregående teaterliv är oss obekant. Det stör merendels att veta hur de olika rösterna se ut, grämasera och agera. Det vore en skön tankvika och ett plus för lyssnandet om vi inte för våre i syn kunde »televisionera» varje radioaktör. Fantasien har för litet svängrum.

Den s. k. revolutionering som företogs vid Molanders diktaturbegynnelse var en på stället marsch. Dramatens vill och ve har alls sedan dess fått ett skimmer av interimsaktör. Det är inte för sent att göra bot — i många avseenden. Men inte via äskådningsmetoden — vi ha haft nog med mirakelspel.

Hurs vore det om de herrar ledare av teaterns öden sattes i teaterskola — examinerades å la Dansk Skuespillerforenings metoder. Då kunde det måhända bli tal om skolteater. Sven Stål.

Bageri och kafferum,

Tel. 20 84 05.

Alltid dukat kaffebord i hemtrevliga rum,

Klara N: a Kyrkogata 26

eller

Kungsgatan 55

kommer man in till

Sture-Katten

Sturegatan 5

En behaglig viloplats under kafferasten i ny hembetonad, smakfull inredning.

Bageri och kafferum,

Tel. 21 58 81.

Vete-Katten

Extra gott hembakat bröd av egen tillverkning • Kafferep anordnas

En kopp Cirkelkaffe

ger gott humör

gröna cirkeln kg 3:30

bruna cirkeln kg 2:80

blå cirkeln . . kg 2:40

konsum — kooperativa

Se ENGELBREKTS STURARNAS stad,

ARBOGA, den gamla guldsmeds- och hantverksstaden. En gång Sveriges hjärta — i år centrum för hela Sveriges intresse genom riksdagens 500-årsjubileum och en märklig utställning. Läggs sommarresan över Arboga — en underbar gammal stad — en utställning, som blir en upplevelse. 25 MAJ — 7 JULI

RE/TILL ARBOGA